

Háaleitisskóli
Ásbrú

Lestrarstefna Háaleitisskóla
2020-2021

Efnisyfirlit

Inngangur	6
Lestrarmenning	8
Hlutverk heimilis	10
Lestrarkennsla á yngsta stigi	13
1. bekkur	13
Hæfniviðmið	13
Kennslufyrirkomulag	14
Námsefni	14
Matstæki	1
2. bekkur	2
Hæfniviðmið	2
Kennslufyrirkomulag	3
Námsefni	1
Matstæki	1
3. bekkur	1
Hæfniviðmið	1
Kennslufyrirkomulag	2
Námsefni	1
Matstæki	1
4. bekkur	1
Hæfniviðmið	1
Kennslufyrirkomulag	3
Matstæki	3
Úrræði á yngsta stigi	1
Lestrarkennsla á miðstigi	1

5. bekkur	1
Hæfniviðmið.....	1
Kennslufyrirkomulag	2
Námsefni	1
Matstæki	1
6. bekkur	1
Hæfniviðmið.....	1
Kennslufyrirkomulag	3
Námsefni	3
Matstæki	1
7. bekkur	2
Hæfniviðmið.....	2
Kennslufyrirkomulag	4
Námsefni	1
Matstæki	1
Úrræði á miðstigi.....	1
Lestrarkennsla á unglingastigi.....	1
8. bekkur	1
Hæfniviðmið.....	1
Kennslufyrirkomulag	3
Námsefni	3
Námsmat.....	1
9. bekkur	1
Hæfniviðmið.....	1
Kennslufyrirkomulag	3
Námsefni	3

Námsmat.....	1
10. bekkur	2
Hæfniviðmið.....	2
Kennslufyrirkomulag.....	5
Námsefni.....	5
Námsmat.....	1
Úrræði á unglíngastigi.....	1
Skilgreiningar á námsmati.....	1
Hraðlestrarpróf	1
Markmið hjá hverjum árgangi í lestri.....	1
Lesskilningspróf.....	1
Stafakönnun.....	2
Læsi – lesskimun	2
Lesferill.....	2
Áherslur og kennsluaðferðir	2
Gagnvirkur lestur	2
Hugtakakort	2
Hljóðlestur.....	3
Nákvæmnislestur	3
Leitarlestur.....	3
Hraðlestur	3
Lesskilningsverkefni	3
Lestraráttak	3
Fyrirkomulag í foreldraviðtölum	3
Verkferlar vegna heimalesturs og heimavinnu	4
Heimalestur.....	4

Óunnin heimavinna..... 4

Heimildaskrá 5

Inngangur

Orð eru verkfæri hugsunarinnar. Lestur gerir okkur snjöll.

Skólaárin 2018 til 2020 vann Lestrarteymi Háaleitisskóla að endurskoðun og stefnumótun stefnu í lestri fyrir skólann. Í slíkri vinnu þarf að taka tillit til þátta eins og Aðalnámskrá grunnskóla, Lestrarstefnu Reykjanesbæjar, fjölgun nemenda af erlendum uppruna á stuttum tíma í skólanum, stöðu nemenda í lestri, nýlegri starfsemi bókasafnsins og kennslufræðilegra aðferða sem leiða til árangurs í lestri.

Háaleitisskóli hefur á undanförnum árum vaxið mjög hratt og eru u.þ.b. 40 % nemenda af erlendum uppruna. Haustið 2018 opnaði tungumálaver, Gláðheimar, sem sinnir kennslu í íslensku sem annað mál. Sama haust náði Háaleitisskóli þeim áfanga að verða heildstæður grunnskóli með kennslu frá 1. – 10. bekk og útskrifaði sinn fyrsta 10. bekk vorið 2019. Þess ber einnig að nefna að haustið 2017 var fyrst ráðinn fastur starfsmaður við bókasafn skólans. Bókasafnið er þar með ennþá að mótast og er í örri þróun. Á sama tíma hefur bókakosti safnsins aukist verulega og nemendur hafa úr fleiri og fjölbreyttari lesefni að velja.

Endurskoðun lestrarstefnunnar hófst í höndum lestrarteymisins skólaárið 2018-2019. Teymið skilaði inn tillögu til stjórnenda um að halda vinnustofu með öllum kennurum skólans til þess að endurskoða og komast að því hvað væri að ganga vel og ekki í lestrarkennslunni, í hverjum bekk fyrir sig. Í ljósi þess að fjölmening er einn af þeim þáttum sem allir kennarar og starfsfólk skólans þarf að taka tillit til í störfum sínum og kennslu, var hluti af tillögu teymisins að leita eftir hugmyndum frá íþróttá-, list- og verkgreinakennurum skólans um hvernig þeir gætu líka lagt sitt af mörkum í lestrar- og orðaforðakennslunni.

Vorið 2019 var ráðinn annar deildarstjóri við Háaleitisskóla og tók hann við stjórn lestrarteymisins haustið 2019. Það hefur einnig komið í hans hlut að halda utan um málefni tengd lestrinum og fylgja eftir stefnu skólans í þeim efnum. Hann kynnti orðaforðavinnu haustið 2019 sem skólinn hefur innleitt. Í henni felst að leitað er að merkingu orða í öllum námsgreinum, svokallað orðarýni. Áhersla lögð á að vinna með orð og hugtök sem notuð eru hverju sinni.

Vinnustofan var haldin á haustmánuðum og tóku allir kennarar þátt í henni. Lestrarkennslukaflinn eins og hann leggur sig er afrakstur þeirrar vinnu. Rýnt var í það sem gengur vel og hvað mætti betur fara. Einnig átti sér stað hugmyndavinna að því hvað við

getum gert meira af í öðrum námsgreinum þegar kemur að lestrar- og orðaforðavinnunni. Sérstaklega með tilliti til fjölmenningar og í kennslu íslensku sem annað mál. Að svo stöddu er áherslan á lestrarkennsluna og íslenskuna í þessari útgáfu lestrarstefnunnar. Það er vilji og áhugi fyrir því að samþætta námsgreinar frekar á þann hátt að í næstu endurskoðun á lestrarstefnunni yrði kafli um útfærslur í lestrar- og orðaforðavinnu í öðrum námsgreinum tiltekin nánar. Háaleitisskóli er fjölmenningskóli og liður í því er að íslenska sem annað mál sé hluti af öllum námsgreinum, en ekki aðeins bundið við kennslu í Glaðheimum. Lestur og íslenska er okkar mál. Íslenska sem annað mál er samtengt því. Það er okkar að halda vinnunni áfram og finna leiðir til þess. Orðarýni, orðaforðavinnan, er ein af þeim leiðum og erum við í Háaleitisskóla mjög stolt af þeirri vinnu. Kennararnir okkar sem nota þessa aðferð markvisst sjá árangur af henni.

Ofantalin atriði og fleiri þarf að hafa til hliðsjónar við mótun lestrarstefnu Háaleitisskóla. Hugmyndavinna hefur verið undanfarið að því hvernig við getum skapað lestrarmenningu í skólanum og hvernig við getum vakið áhuga nemenda á lestri. Nánar um það í næsta kafla.

Næstu skref okkar felast í því að kynna afrakstur lestrarkennslukafans fyrir kennurum skólans, fræða þá og upplýsa um þær aðferðir sem við ætlum að nota. Við sjáum fyrir okkur að lestrarstefna Háaleitisskóla sé leiðbeinandi vinnuskjal, lýsandi verklag, fyrir kennara skólans, sem þeir hafa útprentað, til hliðsjónar bæði við undirbúning kennslu og í kennslu. Jafnframt viljum við leggja áherslu á það að þeir skrifi hjá sér, í útprentað skjalið, hvað er að virka og hvað ekki, til þess að hafa við höndina í næstu endurskoðun. Mikilvægið í starfi okkar sem kennarar liggur í því að finna kennslufræðilegar aðferðir sem virka til lengri tíma.

Reykjanesbær, 1. mars 2020

Jurgita Milleriene

Danival Toffolo

Jóhanna Helgadóttir

María Ólöf Sigurðar - Auðardóttir

Lestrarmenning

Skólabókasafnið er í aðalhlutverki þegar kemur að lestrarmenningu. Með því að hafa á boðstólnum bækur fyrir börn og unglinga samkvæmt getu þeirra og áhuga. Mikilvægt er að styrkja áhugahvöt nemenda þannig að þeir hafi ánægju að lestri og þjálfist í að velja lesefni sér við hæfi.

Stórt skref í að skapa slíka menningu er **jákvætt viðhorf** til lestrar. En það er gert með því að hvetja börn til lestrar og hafa bækur aðgengilegar. Góð færni í lestri er lykillinn að menntun nútímans.

Það sem hefur haft mikið að segja fyrir lestrarmenningu Háaleitisskóla eru **heimalesturslistarnir**. Nemendur byrja á lestrarlistum frá Menntamálastofnun (MMS). Síðan taka við bókasafnslistar eftir fyrirmynd annarra skóla í Reykjanesbæ sem hafa verið uppfærðir eftir bókakosti bókasafns Háaleitisskóla. Á bókasafninu eru körfur með bókum sem nemendur geta valið úr. Nemandinn velur sér bók og skráir síðan á listann hjá sér þá dagsetningu hvenær hann tók bókina. Með heimalesturslistunum og körfunum hefur aðgengi að bókum fyrir nemendur verið aukið mikið.

Markmið lestrarteymisins er að gera lestur sýnilegri í skólanum. Á göngunum, í salnum og í kennslustofum. Ein hugmynd er að fá bókavagna og hafa á vissum stöðum í skólanum. Þannig að nemendur geta gripið í bók og lesið.

Eitt af þeim markmiðum teymisins er að auka framboð á tímaritum, sérstaklega fyrir unglinga.

Lestrarhvetjandi verkefni eru mjög mikilvæg. **Verkefni bókasafnsfræðings eru meðal annars lestrarhvetjandi verkefni**. Allt skólasamfélagið þarf að leggjast á eitt og taka þátt í því að hrinda í framkvæmd **lestrarhvetjandi verkefnum**. Það geta verið verkefni eins og veggmyndir, orðaveggir, lestrarkeppnir, ljóðavikur, lestrarsprettir og fleira.

Þegar kemur að lestrarmenningu verður einnig að huga að **fjölmenningu**. Eitt af markmiðum Læsisstefnu Reykjanesbæjar hljóðar svo: „Að allir nemendur hafi sömu möguleika til að ná góðum árangri í læsi óháð tungumáli. Með því að auka aðgang að bókum/ritmáli á ólíkum tungumálum má ná þessu markmiði (2017)“. Safnið er að fá bækur í millisafnaláni frá Borgarbókasafni Gerðubergi. Þetta eru bækur á króatísku, arabísku, tælensku og rússnesku. Einnig höfum við fengið spænskar bækur frá Bókasafni

Vestmannaeyja. Mikilvægt er að tengja bókasafnið fjölmenningslegri starfsemi skólans með þessum hætti og finna fleiri leiðir til þess.

„Meginmarkmið læsis er að nemendur séu virkir þátttakendur í að umskapa og umskrifa heiminn með því að skapa eigin merkingu og bregðast við á persónulegan og skapandi hátt við því sem þeir lesa með hjálp þeirrar tækni og miðla sem völ er á, (Aðalnámskrá grunnskóla 2011, bls. 19). Góð færni í læsi er undirstaða alls náms. Færni í lestri eykur áhuga barna á bókmenntum og á áhugamálum þeirra. Að vinna með lestur er ferli sem þarf að vera í sífelldri endurskoðun og kennslan þarf þess vegna að taka mið af því sem reynist farsælast hverju sinni. Mikilvægt er að kenna fjölbreyttar lesskilningsaðferðir sem efla meðal annars orðaforða, málskilning, ályktunarhæfni, nýtingu bakgrunnspekkingar og námsvitundar. Í því sambandi er samstarf skóla og heimilis mjög mikilvægt.

Hlutverk heimilis

Til þess að átta sig á hlutverki heimilis og ábyrgð foreldra og/eða forráðamanna nemenda þegar kemur að lestri þá þarf að skoða þessa þætti í víðara samhengi. Íslensk lög um grunnskóla leggja línurnar að ábyrgð foreldra þegar kemur að námi barna á skólaskyldualdri. Í 19. gr um ábyrgð foreldra segir: „Foreldrar bera ábyrgð á námi barna sinna og ber þeim að fylgjast með námsframvindu þeirra í samvinnu við þau og kennara þeirra (Alþingi, 2008)“. Aðalnámskrá grunnskóla byggir á gildandi lögum og reglugerðum og fjallar um nám og kennslu. Í Aðalnámskrá grunnskóla segir:

Velferð barna og farsæl námsframvinda byggist ekki síst á því að foreldrar styðji við skólagöngu barna sinna og gæti hagsmuna þeirra í hvívetna, eigi gott samstarf við skóla, veiti skólanum viðeigandi upplýsingar og taki þátt í námi barna sinna og foreldrastarfi frá upphafi til loka grunnskóla (2011, bls. 45).

Af framansögðu má sjá að hlutverk heimilis, hlutverk foreldra og/eða forráðamanna, er að bera ábyrgð á námi barna sinna, styðja við það í námi og fylgjast með námsframvindu. Aðkoma foreldra og forráðamanna í námi barna sinna hefur jákvæð áhrif á námsárangur og betri líðan barnsins í skólasterfinu (Nanna Kristín Christiansen, 2010).

Lestur er forsenda þess að taka þátt í lýðræðislegu samfélagi. „Traust kunnátta í móðurmáli er meginundistaða staðgóðrar menntunar“ (Aðalnámskrá grunnskóla, 2013, bls. 97). Foreldrar og/eða forráðamenn fá það hlutverk við upphaf skólagöngu barnsins síns að vera einstakur **lestrarþjálfari** barnsins síns. Það er aldrei raunhæfur kostur að ætla að skólinn geti einn og sér veitt þá þjálfun sem barnið þarf í lestri. Lestrarþjálfun barns er sameiginlegt verkefni heimilis og skóla, alla skólagöngu barnsins.

Hvað geta foreldrar gert? Foreldrar geta sýnt barninu sínu hversu **gaman það er að lesa**. Þeir geta verið góðar **lestrarfyrirmyndir**! Í því felst að lesa fyrir framan börnin og/eða hlusta á hljóðbækur. Lesa fyrir barnið upphátt úr bókum. Að sýna lestri og bókum áhuga, bæði eigin lestri og lestri barnanna. Sýna börnunum hvernig á að njóta bóka. Segja frá uppáhalds bókunum sínum og spyrja barnið út í uppáhaldsbækur þess. Hafa bækur sýnilegar og aðgengilegar á heimilinu. Ræða um mikilvægi og þýðingu þess að geta lesið.

Hvernig sinnir foreldri hlutverki sínu sem einstakur lestrarþjálfari barnsins? Við upphaf skólagöngunnar og fyrstu ár barnsins í skóla, með því að halda áfram að lesa fyrir barnið

þó svo það sé byrjað að þjálfa lestur sjálfst. Taka virkan þátt í lestrarþjálfun barnsins með því að **hlusta** á það lesa, **kvitta** fyrir heimalesturinn og **hvetja** það áfram. Spyrja barnið einfaldra spurninga úr lesefninu og hlusta af áhuga á svörin. Taka þátt í umræðunni og segja sína eigin skoðun. Velta fyrir sér innihaldi textans með barninu. Fara reglulega á Bókasafn Reykjanesbæjar með barnið og njóta þar innan um bækur og tímarit. Fá bækur að láni heim sem barnið getur skoðað og lesið heima. Öll börn í Reykjanesbæ fá frítt bókasafnskort.

Þegar barnið eldist og bækurnar verða lengri og flóknari þá skiptir miklu máli að halda samtalinu og umræðunni um lesturinn á lofti. Sýna barninu **skilning** þegar bókin breytist úr því að verða meiri texti og minna myndmál. Þá skiptir **ímyndunarafli** barnsins máli. Að barnið skapi sér sína eigin mynd af því sem það les. Það er ekki sjálfsagt að barnið búið yfir þessum hæfileika. Þar kemur lestrarþjálfinn sterkur inn. Hann getur skapað mynd af textanum með barninu með því að spyrja spurninga eins og: Hvernig heldur þú að húsið líti út? Hvernig er persónunni líst? Hvernig heldur þú að veðrið sé? Og svo framvegis. Það getur hjálpað að **teikna upp myndir** af atburðum og aðstæðum. Þegar vantar upp á **skilning** á texta er nauðsynlegt að fletta upp orðum og kanna merkingu þeirra, orðarýni. Íslensk nútímamálsorðabók hentar vel í það og er aðgangur að henni frír fyrir alla á netinu: <http://islenskordabok.arnastofnun.is/islob>

Á **miðstigi** vill það gerast að foreldrar sleppa oft taki á stuðningi við barnið sitt í lestri. Margir foreldrar telja að barnið sitt hafi náð lestrarfærninni og sé orðið læst. Því fer fjarri lagi. Einmitt á þessum tímamótun þyngist lesturinn enn frekar með flóknari orðaforða og meiri ályktunarhæfni er krafist af barninu. Það er í höndum foreldra og/eða forráðamanna að **halda utan um lestur** barnsins og sjá til þess að barnið **lesi daglega** og **vinni verkefni** sem skólinn setur fyrir úr lestrinum. Barnið les sjaldnar upphátt í skólanum og því er lagt til að barnið lesi að minnsta kosti fyrstu 5 mínúturnar af heimalestrinum upphátt og síðan í hljóði. Foreldri/forráðamaður **kvittar** fyrir lestrinum. Samtalið og umræðan um það sem barnið er að lesa er ennþá jafn mikilvæg og áður.

Sjálfstæði unglingsins skiptir hann miklu máli og þegar komið er á **unglingastig** eru oft gerðar þær kröfur til unglingsins, bæði af heimili og skóla, að hann sé fullfær um að sjá um lesturinn sjálfur. Það er alls ekki sjálfsagt. Unglingar eru misjafnir eins og þeir eru margir.

Þeir hafa þörf fyrir **staðfestingu, áhuga og hvatningu** í lestri. Lestur unglingsins má nálgast eins og íþrótt- og/eða tómstundastarf. Líta má á lestur sem íþrótt og það er æfingin sem skapar meistarann. Áhugi foreldra/forráðamanna á þessu stigi í lestrinum skiptir öllu máli. **Haldið með barninu ykkar!** Hvettu það til þess að lesa regluleg, hjálpaðu því að finna tíma til þess að lesa, fylgstu með árangrinum og hrósaðu þegar vel gengur (Brynhildur Þórarinsdóttir, e.d.). Foreldri/forráðamaður ber ábyrgð á því að unglingurinn sinn lesi heima daglega, vinni verkefni tengd lestrinum og kvittar fyrir lestrinum.

Lestrarkennsla á yngsta stigi

1. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Beitt aðferðum við umskráningu hljóða og stafa þannig að lestur verði lipur og skýr.
- Lesið 20 - 75 orð á mínútu í lok 1. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Beitt skýrum og áheyrilegum framburði.
- Hlustað og horft með athygli á upplestur, leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni.
- Átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi.
- Sagt frá eftirminnilegum atburði og lýst ákveðnu fyrirbæri, endursagt efni sem hlustað hefur verið á eða lesið.

Málfræði

- Beitt töluðu máli og rituðu af nokkru öryggi og ræður yfir orðaforða og málskilningi sem hæfir þroska.
- Leikið sér með ýmis einkenni tungumálsins, svo sem margræðni orða og fundið kyn og tölu.
- Þekkt og fundið helstu einingar málsins, svo sem bókstafi, hljóð, orð, samsett orð og málsgrein.
- Leikið sér með orð og merkingu, svo sem með því að ríma, og fara í orðaleiki.

Ritun

- Dregið rétt til stafs og skrifað skýrt og læsilega.
- Beitt einföldum stafsetningarreglum og notað tiltæk hjálpargögn við hæfi.
- Nýtt sér fyrirmyndir í ritun, svo sem af lestri bóka, blaða eða rafræns efnis.
- Samið texta frá eigin brjósti, svo sem sögu, frásögn, ljóð eða skilaboð.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 15 mínútur. Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Hverri heimalestrarbók fylgir heimaverkefni.
- Daglegur lestur upphátt fyrir kennara í skólanum.
- Hljóðaaðferð - grundvallaratriði hljóðaaðferðarinnar er að nemendur skilji að bókstafirnir tákna hljóð orðanna í talmálinu.
- Nestislestur - kennari les úr bók fyrir nemendur í nestistíma.
- K-PALS læsi fyrir 1. bekk.
- Kórlestur 2 – 3 sinnum í viku.
- Orðaspjall – aðferð þróuð á leikskólanum Tjarnaseli. „Aðferðin felst í að kenna orð úr barnabókum í gegnum samræður og leiki“ (Orðaspjall, 2013).
- Bók að heiman.
- Rithöfundur mánaðarins.
- Orðhlutaleið – þekja ritháttarmyndir orða og hugtaka. Nemendur festa í minni útlit ýmissa smáorða/algengra orða og þjálfast í að lesa þau leiftursnöggt.
- 100 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku. Umsjónarkennari skrifar upp orðin á töflu og nemendur skrifa niður í stílabók.

Námsefni

- Lestrarlandið, vinnubækur 1 og 2
- Ritrún 1
- Skrift 1
- Ýmsar skriftaræfingar
- Léttlestrarbækur við hæfi hvers og eins
- Ljósrituð vinnuhefti
- Við lesum A, les- og vinnubók
- Orðaspjall
- Sögubókin mín

Matstæki

- September – stafakönnun. Bókstafaþekking. Mentor
- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – skimunarpróf. Hlóðkerfisvitund, bókstafaþekking og málskilningur. Mentor/Skólagátt.
- Október – lesskilningspróf, hlustunarpróf. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.

2. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Beitt aðferðum við umskráningu hljóða og stafa þannig að lestur verði lipur og skýr.
- Náð auknum tókum á lestri, bæði hvað varðar lestrarhraða og skilning og séu þannig í stöðugri framför.
- Lesið úr tákmyndum og myndrænu efni, svo sem einföldum skýringarmyndum, kortum og myndritum.
- Lesið 40 - 100 orð á mínútu í lok 2. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Beitt skýrum og áheyrilegum framburði.
- Hlustað og horft með athygli á upplestur, leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni.
- Tjáð sig með aðstoð leikrænnar tjáningar frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu.
- Átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi.
- Sagt frá eftirminnilegum atburði og lýst ákveðnu fyrirbæri, endursagt efni sem hlustað hefur verið á eða lesið.

Málfræði

- Dreigið rétt til stafs og skrifað skýrt og læsilega.
- Nýtt sér í ritun þekkingu á grunnþáttum í byggingu texta, svo sem upphafi, meginmál og niðurlag.
- Samið texta frá eigin brjósti, svo sem sögu, frásögn, ljóð eða skilaboð.
- Nýtt sér fyrirmyndir í ritun, svo sem af lestri bóka, blaða eða rafræns efnis.
- Skrifað og leyft öðrum að njóta þess með upplestri höfunda eða lestri lesanda.
- Leikið sér með orð og merkingu, svo sem með því að ríma og fara í orðaleiki.

Ritun

- Dreigið rétt til stafs og skrifað skýrt og læsilega, þekki skriftaráttina, þjálfist í fínhyfingum með fjölbreyttum verkfærum.

- Nýtt í ritun þekkingu á grunnþáttum í byggingu texta, svo sem upphafi, meginmáli og niðurlagi.
- Nýtt sér fyrirmyndir í ritun, svo sem af lestri bóka, blaða eða rafræns efnis.
- Samið texta frá eigin brjósti, svo sem sögu, frásögn, ljóð eða skilaboð.
- Skrifað texta á tölvu og beitt einföldustu aðgerðum í ritvinnslu.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 15 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Hverri heimalestrarbók fylgir heimaverkefni.
- Daglegur lestur upphátt fyrir kennara/stuðningsfulltrúa í skólanum.
- Hljóðaaðferð - grundvallaratriði hljóðaaðferðarinnar er að nemendur skilji að bókstafirnir tákna hljóð orðanna í talmálinu.
- Yndislestur
- Orð vikunnar
- Nestislestur - kennari les úr bók fyrir nemendur í nestistíma.
- Kórlestur 2 – 3 sinnum í viku.
- Hugtakakort
- Pristur
- Sögugerð
- Bók að heiman.
- Rithöfundur mánaðarins.
- Orðhlutaleið – þekkja ritháttarmyndir orða og hugtaka.
Nemendur festa í minni útlit ýmissa smáorða/ algengra orða og þjálfast í að lesa þau leiftursnöggt.
- 200 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku.
Umsjónarkennari skrifar upp orðin á töflu og nemendur skrifa niður í stílabók.

Námsefni

- Litla lesrún
- Ritrún
- Lestrarbækur og verkefni
- Orðaspjall
- Skrift 2
- Verkefni frá kennara

Matstæki

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hliðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf. Mentor
- Apríl - Lesmál – lesfimi, lesskilningur og stafsetning.
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hliðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.

3. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Valið sér lesefni eftir áhuga og þörf og lesið sögur, ljóð og fræðandi efni, sem hæfir lestrargetu, sér til ánægju og skilnings.
- Nýtt góðan orðaforða við að skilja texta og ráðið í merkingu orðs út frá samhengi.
- Beitt fáeinum algengum hugtökum í bragfræði svo sem rími, kvæði, vísu og ljóðlínu.
- Lesið úr tákmyndum og myndrænu efni, svo sem einföldum skýringarmyndum, kortum og myndritum.
- Beitt hugtökum eins og persónu, söguþræði, umhverfi og boðskap.
- Lesið 55 - 120 orð á mínútu í lok 3. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Hlustað og horft með athygli á upplestur, leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni.
- Nýtt sér og endursagt efni á rafrænu formi.
- Tjáð sig með aðstoð leikrænnar tjáningar frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu.
- Átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi.

Málfræði

- Beitt töluðu máli og rituðu af nokkru öryggi og ræður yfir orðaforða og málskilningi sem hæfir þroska.
- Gert sér grein fyrir mismunandi hlutverki nafnorða, lýsingarorða og sagnorða.
- Þekkt og fundið helstu einingar málsins, svo sem bókstafi, hljóð, orð, samsett orð og málsgrein.
- Leikið sér með ýmis einkenni tungumálsins, svo sem margræðni orða og fundið kyn og tölu.
- Raðað í stafrófsröð og gert sér grein fyrir notagildi þess við leit og skipulag.
- Gerir sér grein fyrir markmiði þess að læra íslenska málfræði.

Ritun

- Dregið rétt til stafs og skrifað skýrt og læsilega.
- Beitt einföldum stafsetningarreglum og notað tiltæk hjálpargögn við hæfi.
- Nýtt í ritun þekkingu á grunnþáttum í byggingu texta, svo sem upphafi, meginmáli og niðurlagi.
- Nýtt sér fyrirmyndir í ritun, svo sem af lestri bóka, blaða eða rafræns efnis.
- Samið texta frá eigin brjósti, svo sem sögu, frásögn, ljóð eða skilaboð.
- Skrifað texta á tölvu og beitt einföldustu aðgerðum í ritvinnslu.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 15 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Hverri heimalestrarbók fylgir heimaverkefni.
- Daglegur lestur upphátt fyrir kennara/stuðningsfulltrúa í skólanum.
- Yndislestur
- Orð vikunnar
- Nestislestur
- Kórlestur 2 – 3 sinnum í viku
- Hugtakakort
- Þristur
- Sögugerð
- Endursögn
- Bók að heiman.
- Rithöfundur mánaðarins.
- Orðhlutaleið – þekking ritháttarmyndir orða og hugtaka. Nemendur festa í minni útlit ýmissa smáorða/algengra orða og þjálfast í að lesa þau leiftursnöggt.
- 300 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku. Umsjónarkennari skrifar upp orðin á töflu og nemendur skrifa niður í stílabók

Námsefni

- Ritrún 3
- Skrift 3
- Lesrún
- Sögugerð

Matstæki

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf, Orðarún. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

*Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur
lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.*

4. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Valið bók eða annað lesefni og lesið sér til ánægju.
- Valið sér lesefni eftir áhuga og þörf og lesið sögur, ljóð og fræðandi efni, sem hæfir lestrargetu, sér til ánægju og skilnings.
- Beitt fáeinum algengum hugtökum í bragfræði svo sem rími, kvæði, vísu og ljóðlínu.
- Nýtt góðan orðaforða við að skilja texta og ráðið í merkingu orðs út frá samhengi.
- Lesið úr táknmyndum og myndrænu efni, svo sem einföldum skýringarmyndum, kortum og myndritum.
- Aflað sér upplýsinga úr ýmsum tiltækum gagnabrunnum, svo sem bókum og á rafrænu formi.
- Tengt þekkingu sína og reynslu við lesefni í því skyni að ná merkingu þess.
- Beitt hugtökum eins og persónu, söguþræði, umhverfi og boðskap.
- Lesið 80 - 145 orð á mínútu í lok 4. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Beitt skýrum og áheyrilegum framburði.
- Hlustað og horft með athygli á upplestur, leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni.
- Tjáð sig með aðstoð leikrænnar tjáningar frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu.
- Nýtt sér og endursagt efni á rafrænu formi.
- Sagt frá eftirminnilegum atburði og lýst ákveðnu fyrirbæri, endursagt efni sem hlustað hefur verið á eða lesið.
- Átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi.

Málfræði

- Beitt töluðu máli og rituðu af nokkru öryggi og ræður yfir orðaforða og málskilningi sem hæfir þroska.
- Gert sér grein fyrir mismunandi hlutverki nafnorða, lýsingarorða og sagnorða.

- Greint mun á samnöfnum og sérnöfnum og m.a. bent á þau í eigin texta.
- Þekkt og fundið helstu einingar málsins, svo sem bókstafi, hljóð, orð, samsett orð og málsgrein.
- Leikið sér með ýmis einkenni tungumálsins, svo sem margræðni orða og fundið kyn og tölu.
- Raðað í stafrófsröð og gert sér grein fyrir notagildi þess við leit og skipulag.
- Búið til málsgreinar og ráðið við að greina málsgreinar í eigin texta.

Ritun

- Dregið rétt til stafs og skrifað skýrt og læsilega.
- Beitt einföldum stafsetningarreglum og notað tiltæk hjálpargögn við hæfi.
- Nýtt í ritun þekkingu á grunnþáttum í byggingu texta, svo sem upphafi, meginmáli og niðurlagi.
- Nýtt sér fyrirmyndir í ritun, svo sem af lestri bóka, blaða eða rafræns efnis.
- Samið texta frá eigin brjósti, svo sem sögu, frásögn, ljóð eða skilaboð.
- Skrifað texta á tölvu og beitt einföldustu aðgerðum í ritvinnslu.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 15 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Hverri heimalestrarbók fylgir heimaverkefni.
- Daglegur lestur upphátt fyrir kennara/stuðningsfulltrúa í skólanum.
- Yndislestur
- Orð vikunnar
- Nestislestur
- Kórlestur 2 – 3 sinnum í viku
- Hugtakakort
- Þristur
- Sögugerð
- Endursögn
- Bók að heiman
- Rithöfundur mánaðarins
- Orðhlutaleið – þekkinga ritháttarmyndir orða og hugtaka. Nemendur festa í minni útlit ýmissa smáorða/algengra orða og þjálfast í að lesa þau leiftursnöggt.
- 400 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku. Umsjónarkennari skrifar upp orðin á töflu og nemendur skrifa niður í stílabók.

Matstæki

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- September – samræmd próf í íslensku. Mentor
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Október – ritunarpróf. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

- Mars – ritunarpróf. Mentor
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf, Orðarún. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.

Úrræði á yngsta stigi

- Snemmtæk íhlutun
 - Skimanir
 - Eitt skref í einu lestrarþjálfun fyrir þá sem ná ekki lágmarksviðmiði í lesfimi
- Samstarf milli heimilis og skóla
- Námskeið í Álfheimum
- Ráðgjöf frá sérkennara skólans
- Ráðgjöf frá kennsluráðgjöfum Fræðslusviðs Reykjanesbæjar
- Stuðningur

Lestrarkennsla á miðstigi

5. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Lesið texta við hæfi með góðum hraða og af skilningi, lagt mat á hann og túlkað.
- Lesið sér til ánægju og fróðleiks og gert öðrum grein fyrir þeim áhrifum sem texti hefur á hann.
- Valið sér fjölbreytt lesefni við hæfi til gagns og ánægju.
- Lesið úr einföldum tölulegum og myndrænum upplýsingum og túlkað þær.
- Lesið 90 - 160 orð á mínútu í lok 5. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Tjáð sig skýrt og áheyrilega og gert sér grein fyrir gildi góðrar framsagnar.
- Hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem sagt er og greint frá aðalatriðum.
- Átt góð samskipti, hlustað, gætt tungu sinnar og sýnt viðeigandi kurteisi.
- Tekið þátt í samræðum og rökræðum samkvæmt reglum.

Málfræði

- Gert sér nokkra grein fyrir eigin máli og hefur skilning á gildi þess að bæta það.
- Beitt þekkingu sinni á málfræði við að búa til setningar, málsgreinar og efnisgreinar og gert sér grein fyrir fjölbreytileika málsins.
- Beitt þekkingu sinni á málfræðilegum hugtökum í umræðu um mál, ekki síst eigið mál, talað og ritað.
- Gert sér grein fyrir notagildi íslenskrar málfræði, m.a. við ritun og stafsetningu.

Ritun

- Skrifað læsilega og af öryggi með persónulegri rithönd, beitt algengum aðgerðum í ritvinnslu, gengið frá texta og notað orðabækur.

- Skrifað texta á tölvu og beitt nokkrum aðgerðum í ritvinnslu, vísað til heimilda skrifað texta með ákveðinn lesanda í huga, á blað eða tölvu.
- Samið texta þar sem beitt er eigin sköpun, notið þess að tjá hugmyndir sínar og reynslu og veitt öðrum hlutdeild með því að kynna ritunina eða leyfa öðrum að lesa.

Kennslufyrirkomulag

- Heimalestur daglega í 20 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Lestrardagbækur-hverri heimalestrarbók fylgir heimaverkefni.
- Lesa upphátt fyrir kennara/stuðningsfulltrúa 4 sinnum í viku
- Orðarýni, orð dagsins
- Yndislestur
- Bók að heiman.
- Rithöfundur mánaðarins.
- Endursögn
- Spil og leikir
- Þristur
- Kórlestur
- Lestrartækni FSE (forlestur-lestur samhliða-eftirlestur)
- Lestrarvinir
- Hugtakakort
- Nota orðabækur
- Orðhlutaleið – þekkingarritarmyndir orða og hugtaka.
- 500 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku.
Umsjónarkennari skrifar upp orðin á töflu og nemendur skrifa niður í stílabók.

Námsefni

- Orðspor 1, les- og vinnubók
- Flökkuskinna
- Græna bókin, lesbók og vinnuhefti
- Óboðnir gestir, lesbók og vinnuhefti
- Svaðilför í berjamó, lesbók og vinnuhefti
- Skrift 5
- Fyrsti smellur, lesskilningur
- Ýmis verkefni frá kennara

Matstæki

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf, Orðarún. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.

6. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Lesið texta við hæfi með góðum hraða og af skilningi, lagt mat á hann og túlkað.
- Lesið sér til ánægju og fróðleiks og gert öðrum grein fyrir þeim áhrifum sem texti hefur á hann.
- Valið sér fjölbreytt lesefni við hæfi til gagns og ánægju.
- Notað þekkingu og reynslu ásamt ríkulegum orðaforða við lestur og skilning á texta.
- Lesið gamlar og nýjar bókmenntir, þar á meðal þjóðsögur, ljóð, og bókmenntir ætlaðar börnum og unglingum.
- Aflað upplýsinga úr bókum og fjölbreyttu rafrænu efni, unnið úr þeim og nýtt við lausn verkefna, lagt nokkurt mat á gildi og trúverðugleika upplýsinga.
- Greint og fjallað um aðalatriði í texta og helstu efnisorð og notað mismunandi aðferðir við lestur og skilning á texta.
- Greint nokkur frásagnarform bókmennta og beitt fáeinum bókmenntafræðilegum hugtökum til að efla skilning, svo sem tíma, sjónarhorni, sögusviði og boðskap.
- Lesið úr einföldum tölulegum og myndrænum upplýsingum og túlkað þær.
- Lesið 105 - 175 orð á mínútu í lok 6. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Tjáð sig skýrt og áheyrilega og gert sér grein fyrir gildi góðrar framsagnar.
- Hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem sagt er og greint frá aðalatriðum.
- Tjáð eigin skoðanir og tilfinningar og haldið athygli áheyranda, m.a. með aðstoð leikrænnar tjáningar.
- Nýtt sér myndefni og rafrænt efni á gagnrýninn hátt.
- Tekið þátt í samræðum og rökræðum samkvæmt reglum.

- Átt góð samskipti, hlustað, gætt tungu sinnar og sýnt viðeigandi kurteisi.

Málfræði

- Gert sér grein fyrir notagildi íslenskrar málfræði, m.a. við ritun og stafsetningu.
- Beitt þekkingu sinni á málfræðilegum hugtökum í umræðu um mál, ekki síst eigið mál, talað og ritað.
- Notað allríkulegan orðaforða í ræðu og riti, gert sér grein fyrir margræðni orða og nýtt sér málfræðikunnáttu sína við orðmyndun, tal og ritun.
- Notað orðtök og málshætti í töluðu máli og rituðu og greint notagildi þeirra í texta.
- Nýtt sér kunnáttu og færni til að fletta upp orðum í orðabókum og öðrum gagnabrunnum um mál.
- Beitt þekkingu sinni á málfræði við að búa til setningar, málsgreinar og efnisgreinar og gert sér grein fyrir fjölbreytileika málsins.

Ritun

- Skrifað læsilega og af öryggi með persónulegri rithönd, beitt algengum aðgerðum í ritvinnslu, gengið frá texta og notað orðabækur.
- Beitt helstu atriðum stafsetningar og greinamerkjasetningar og hefur náð valdi á þeim.
- Valið textategund, skipulagt og orðað texta, svo sem sögur, frásagnir, lýsingar og fyrirmæli, á þann hátt sem hæfir tilefni.
- Skrifað texta á tölvu og beitt nokkrum aðgerðum í ritvinnslu, vísað til heimilda skrifað texta með ákveðinn lesanda í huga, á blað eða tölvu.
- Samið texta þar sem beitt er eigin sköpun, notið þess að tjá hugmyndir sínar og reynslu og veitt öðrum hlutdeild með því að kynna ritunina eða leyfa öðrum að lesa.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 20 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Lestrardagbók-Skrifa færslu tengda heimalestri vikulega.
- Lesa upphátt fyrir kennara/stuðningsfulltrúa 4 sinnum í viku.
- Orðarýni, orð dagsins
- Gagnvirkur lestur: Lesið til skilnings – verkefni í gagnvirkum lestri.
- Yndislestur
- Pristur
- Kórlestur
- Bók að heiman
- Rithöfundur mánaðarins
- Endursögn
- Spil og leikir
- Lestrartækni FSE (forlestur-lestur samhliða-eftirlestur)
- Lestrarvinir
- Hugtakakort
- Nota orðabækur
- Kjörbókaritgerð
- Orðhlutaleið – þekking ritháttarmyndir orða og hugtaka.
- 600 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku.
Umsjónarkennari skrifar upp orðin á töflu og nemendur skrifa niður í stílabók.

Námsefni

- Orðspor 2, les- og vinnubók
- Annar smellur, lesskilningur
- Skrift 6
- Benjamín dúfa
- Finnbjörg

Matstæki

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Nóvember – Logos lesskimun. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf, Orðarún. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.

Sérkennarar og kennsluráðgjafar frá Fræðslusviði Reykjanesbæjar leggja fyrir Logos skimunarpróf og fara yfir niðurstöður þess. Þeir taka svo sameiginlega ákvörðun með umsjónarkennara um hvaða frávíkspjónustu nemendur með alvarlega lestrarörðugleika

fá.

7. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Lesið texta við hæfi með góðum hraða og af skilningi, lagt mat á hann og túlkað.
- Lesið sér til ánægju og fróðleiks og gert öðrum grein fyrir þeim áhrifum sem texti hefur á hann.
- Beitt nokkrum hugtökum til að fjalla um form og innihald ljóða, svo sem rím, ljóðstafi, hrynjandi, líkingar og boðskap.
- Valið sér fjölbreytt lesefni við hæfi til gagns og ánægju.
- Notað þekkingu og reynslu ásamt ríkulegum orðaforða við lestur og skilning á texta.
- Lesið gamlar og nýjar bókmenntir, þar á meðal þjóðsögur, ljóð, og bókmenntir ætlaðar börnum og unglingum.
- Aflað upplýsinga úr bókum og fjölbreyttu rafrænu efni, unnið úr þeim og nýtt við lausn verkefna, lagt nokkurt mat á gildi og trúverðugleika upplýsinga.
- Greint og fjallað um aðalatriði í texta og helstu efnisorð og notað mismunandi aðferðir við lestur og skilning á texta.
- Greint nokkur frásagnarform bókmennta og beitt fáeinum bókmenntafræðilegum hugtökum til að efla skilning, svo sem tíma, sjónarhorni, sögusviði og boðskap.
- Lesið úr einföldum tölulegum og myndrænum upplýsingum og túlkað þær.
- Lesið 120 - 190 orð á mínútu í lok 7. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Tjáð sig skýrt og áheyrilega og gert sér grein fyrir gildi góðrar framsagnar.
- Hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem sagt er og greint frá aðalatriðum.
- Tjáð eigin skoðanir og tilfinningar og haldið athygli áheyrenda, m.a. með aðstoð leikrænnar tjáningar.

- Nýtt sér myndefni og rafrænt efni á gagnrýninn hátt.
- Tekið þátt í samræðum og rökræðum samkvæmt reglum.
- Átt góð samskipti, hlustað, gætt tungu sinnar og sýnt viðeigandi kurteisi.

Málfræði

- Gert sér nokkra grein fyrir eigin máli og hefur skilning á gildi þess að bæta það.
- Áttað sig á hvernig orðaforðinn skiptist í sagnorð, fallorð og óbeygjanleg orð og greint hlutverk og helstu einkenni þeirra.
- Beitt þekkingu sinni á málfræðilegum hugtökum í umræðu um mál, ekki síst eigið mál, talað og ritað.
- Notað allríkulegan orðaforða í ræðu og riti, gert sér grein fyrir margræðni orða og nýtt sér málfræðikunnáttu sína við orðmyndun, tal og ritun.
- Notað orðtök og málshætti í töluðu máli og rituðu og greint notagildi þeirra í texta.
- Nýtt orðaforða sinn til að skapa ný orð og orðasambönd og notað þau texta.
- Nýtt sér kunnáttu og færni til að fletta upp orðum í orðabókum og öðrum gagnabrunnum um mál.
- Beitt þekkingu sinni á málfræði við að búa til setningar, málsgreinar og efnisgreinar og gert sér grein fyrir fjölbreytileika málsins.
- Gert sér grein fyrir notagildi íslenskrar málfræði, m.a. við ritun og stafsetningu.

Ritun

- Skrifað læsilega og af öryggi með persónulegri rithönd, beitt algengum aðgerðum í ritvinnslu, gengið frá texta og notað orðabækur.
- Beitt helstu atriðum stafsetningar og greinamerkjasetningar og hefur náð valdi á þeim.
- Valið textategund, skipulagt og orðað texta, svo sem sögur, frásagnir, lýsingar og fyrirmæli, á þann hátt sem hæfir tilefni.
- Lesið texta og skoðað hann með það í huga að kanna hvernig höfundur skrifar og nýtt það við eigin ritun.

- Samið texta þar sem beitt er eigin sköpun, notið þess að tjá hugmyndir sínar og reynslu og veitt öðrum hlutdeild með því að kynna ritunina eða leyfa öðrum að lesa.
- Skrifað texta á tölvu og beitt nokkrum aðgerðum í ritvinnslu, vísað til heimilda skrifað texta með ákveðinn lesanda í huga, á blað eða tölvu.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 20 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Lestrardagbók-Skrifa færslu tengda heimalestri vikulega.
- Umsjónarkennari fer yfir heimalestur vikulega.
- Orðarýni
- Gagnvirkur lestur
- Lestrartækni FSE (forlestur-lestur samhliða-eftirlestur)
- Lesa upphátt fyrir kennara/stuðningsfulltrúa 3 sinnum í viku.
- Stóra upplestrarkeppnin
- Þristurinn – nóvember til og með janúar, mars til og með maí
- Bókarýni í lok lesturs á bók
- Kjörbókaritgerð
- Nemendur halda leiðarbók í íslensku
- Nemendur nota orðabækur og veforðabækur
- Nota vefsíðuna Beygingarlýsing íslensk nútímamáls:
<https://bin.arnastofnun.is/>
- Nota leiðréttingarforrit eins og Skrambi:
<http://skrambi.arnastofnun.is/>
- Nemendur fara yfir eigin texta áður en þeir skila honum af sér
- Orðhlutaleið – þekkja ritháttarmyndir orða og hugtaka.
- 700 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku.

Námsefni

- Orðspor 3, les- og vinnubók
- Draugaslóð
- Þriðji smellur, lesskilningur
- Málið í mark - fallorð
(valdar blaðsíður)
- Stafsetning-rafrænt efni til
útprentunar
- Málið í mark – sagnorð
(valdar blaðsíður)
- Gunnlaugssaga
- Ljóðspor
- Finnbjörg
- Upplestur:

<http://upplestur.hafnarfjordur.is/>

Matstæki

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- September – samræmd próf í íslensku. Mentor
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Október – ritunarpróf. Mentor.
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf, Orðarún. Mentor
- Mars– ritunarpróf. Mentor.
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

*Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur
lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.*

Úrræði á miðstigi

- Snemmtæk íhlutun
 - Skimanir
 - Eitt skref í einu lestrarþjálfun fyrir þá sem ná ekki lágmarksviðmiði í lesfimi
- Samstarf milli heimilis og skóla
- Námskeið í Álfheimum
- Ráðgjöf frá sérkennara skólans
- Ráðgjöf frá kennsluráðgjöfum Fræðslusviðs Reykjanesbæjar
- Hljóðbækur
- Talgervill-upplestur á texta í tölvu
- Ritun í tölvu/Ipad
- Stuðningur

Lestrarkennsla á unglingsstigi

8. bekkur

Hæfniviðið

Lestur og bókmenntir

- Lesið almenna texta af öryggi og með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað.
- Greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og glöggvað sig á tengslum efnisatriða.
- Beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði, svo sem minni, fléttu, sjónarhorni og sögusviði og kannast við myndmál, algengustu tákn og stílbrögð.
- Skilið mikilvægi þess að geta lesið og eftt eigið læsi.
- Gert sér grein fyrir eðli og einkennum margvíslegra textategunda og gert öðrum grein fyrir því.
- Notað algeng hugtök í bragfræði í umfjöllun um bundið mál og óbundið, lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og frá ýmsum tímum.
- Valið og beitt mismunandi aðferðum við lestur.
- Lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar og erlendar bókmenntir og gert sér grein fyrir gildi bókmennta.
- Valið sér lesefni til gagns og ánægju og komið fram sem sjálfstæður lesandi sem gerir sér grein fyrir gildi þess að lesa.
- Lesið 130-210 orð á mínútu í lok 8. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Flutt mál sitt skýrt og áheyrilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas.
- Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar, einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni.
- Átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi.

- Nýtt aðferðir sem hann hefur lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þeim miðil sem hentar.

Málfræði

- Beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og þróun þess.
- Áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál og að tungumál, þar á meðal íslenska, breytast sífellt, áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, við nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap.
- Valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið, gert sér grein fyrir mikilvægi þess að rækta orðaforðann og nýtt reglur um orðmyndun og einingar orða við ritun.
- Notað fleyg orð, algeng orðtök, málshætti og föst orðasambönd til að auðga mál sitt og gerir sér grein fyrir þýðingu lestrar, ekki síst bókmennta, í þessu skyni.
- Flett upp í handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðaböngum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna.
- Gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli, ábyrgð sinni við að bæta mál sitt og getur nýtt þekkingu sína á íslenskri málfræði við nám í erlendum tungumálum.

Ritun

- Skrifað skýrt og greinilega og beitt ritvinnslu af öryggi, notað orðabækur og önnur hjálpargögn, gengið frá texta, vísað til heimilda og skráð þær.
- Beitt reglum um réttiritun, hefur náð góðu valdi á stafsetningu og gerir sér grein fyrir að rétt stafsetning er virðing við mál, texta og lesanda.
- Beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar.
- Valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi orðaforða og málsniði við hæfi.
- Tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim í rituðu máli, samið texta frá eigin brjósti og er óhræddur við að beita ríkulegu tungutaki í skapandi ritun.
- Skrifað rafrænan texta og tengt texta, mynd og hljóð eftir því sem við á, gerir sér grein fyrir lesanda og miðar samningu við hann.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 25 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Lestrardagbók: Skrifa dagbókarfærslu tvisvar í viku.
- Orðarýni
- Orðaforðavinna
- Málsháttavinna
- Ljóð
- Þristur
- Kórlestur
- Yndislestur
- Bókarýni
- Leiðarbók í íslensku
- Kjörbókarritgerð
- Fornsögur
- Nemendur nota veforðasöfn og orðabækur.
- Nemendur fara yfir eigin texta áður en honum er skilað inn.
- Orðhlutaleið – þekkingarritgerðir og hugtaka.
- 800 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku.

Námsefni

- Kveikjur – textabók
- Kveikjur – verkefnabók
- Sérðu það sem ég sé – bókmenntir fyrir efri bekkni grunnskóla
- Kjalnesinga saga – fornþekkingarritgerðir
- Orðabækur og orðasöfn
- Smásagnasmáræði
- Ítarefni (málfræði, ljóð, bókmenntir o.s.frv.)
- Handbækur

Námsmat

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – lesskilningspróf, Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf, Orðarún. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.

9. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Lesið almenna texta af öryggi og með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað.
- Greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og glöggvað sig á tengslum efnisatriða.
- Beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði, svo sem minni, fléttu, sjónarhorni og sögusviði og kannast við myndmál, algengustu tákn og stílbrögð.
- Skilið mikilvægi þess að geta lesið og eftt eigið læsi.
- Gert sér grein fyrir eðli og einkennum margvíslegra textategunda og gert öðrum grein fyrir því.
- Notað algeng hugtök í bragfræði í umfjöllun um bundið mál og óbundið, lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og frá ýmsum tímum.
- Valið og beitt mismunandi aðferðum við lestur.
- Lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar og erlendar bókmenntir og gert sér grein fyrir gildi bókmennta.
- Unnið úr tölulegum og myndrænum upplýsingum, túlkað þær, tengt saman efni sem sett er fram á ólíkan hátt og nýtt sér.
- Lesið 140 - 210 orð á mínútu í lok 9. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Flutt mál sitt skýrt og áheyrilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas.
- Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar, einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni.
- Nýtt sér fjölmiðla, svo sem útvarp, sjónvarp, kvikmyndir og rafrænt efni, og tekið afstöðu til þess sem þar er birt
- Átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi.

- Nýtt aðferðir sem hann hefur lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þeim miðil sem hentar.

Málfræði

- Beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og þróun þess.
- Notað fleyg orð, algeng orðtök, málshætti og föst orðasambönd til að auðga mál sitt og gerir sér grein fyrir þýðingu lestrar, ekki síst bókmennta, í þessu skyni.
- Áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra.
- Gert sér grein fyrir mismunandi málnotkun og málsniði eftir efni og tilefni. Áttar sig á staðbundnum, starfstengdum og aldurstengdum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun og þekkir til helstu framburðarmállýskna.
- Flett upp í handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðabönkum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna

Ritun

- Skrifað skýrt og greinilega og beitt ritvinnslu af öryggi, notað orðabækur og önnur hjálpargögn, gengið frá texta, vísað til heimilda og skráð þær.
- Beitt reglum um réttiritun, hefur náð góðu valdi á stafsetningu og gerir sér grein fyrir að rétt stafsetning er virðing við mál, texta og lesanda.
- Beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar.
- Notað helstu aðgerðir við ritvinnslu, valið viðeigandi heimildir, vísað til þeirra og sett í heimildaskrá svo sem reglur kveða á um.
- Valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi orðaforða og málsniði við hæfi.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 25 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Lestrardagbók: Skrifa dagbókarfærslu tvisvar í viku.
- Orðarýni
- Orðaforðavinna
- Málsháttavinna
- Ljóð
- Þristur
- Kórlestur
- Yndislestur
- Bókarýni
- Leiðarbók í íslensku
- Kjörbókarritgerð
- Bókmenntaritgerð
- Orðhlutaleið – þekkingarritgerðarmyndir orða og hugtaka.
- 900 algengustu orðin lögð fyrir nemendum einu sinni í viku.
- Nemendur fara yfir eigin texta áður en honum er skilað inn.
- Fornsögur og Íslendingaþættir
Nemendur nota veforðasöfn og orðabækur.
- Kaffihúsafundir – nemendur fara yfir texta hvert hjá öðru áður en skilað er inn.

Námsefni

- Neistar – texta- og verkefnabók í íslensku
- Með fjaðrabliki – bókmenntir fyrir efri bekkni grunnskóla
- Laxdæla saga – fornþekkingarmenntir
- Orðabækur og orðasöfn
- Mýrin – kjörbók
- Ítarefni (málfræði, ljóð, bókmenntir o.fl.)
- Handbækur
- Smásögur (sbr. Smásagnasmáræði og fleiri smásögur af MMS)
- Ljóðspegill

Námsmat

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Mars – samræmd prós í íslensku. Mentor
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Logos lesskimun

*Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur
lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.*

**Sérkennarar og kennsluráðgjafar frá Fræðslusviði Reykjanesbæjar leggja fyrir Logos
skimunarpróf og fara yfir niðurstöður þess. Þeir taka svo sameiginlega ákvörðun
með umsjónarkennara um hvaða frávíkisþjónustu nemendur með alvarlega
lestrarörðugleika fá.**

10. bekkur

Hæfniviðmið

Lestur og bókmenntir

- Lesið almenna texta af öryggi og með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað.
- Greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og glöggvað sig á tengslum efnisatriða.
- Beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði, svo sem minni, fléttu, sjónarhorni og sögusviði og kannast við myndmál, algengustu tákn og stílbrögð.
- Unnið úr tölulegum og myndrænum upplýsingum, túlkað þær, tengt saman efni sem sett er fram á ólíkan hátt og nýtt sér.
- Skilið mikilvægi þess að geta lesið og eftt eigið læsi.
- Gert sér grein fyrir eðli og einkennum margvíslegra textategunda og gert öðrum grein fyrir því.
- Notað algeng hugtök í bragfræði í umfjöllun um bundið mál og óbundið, lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og frá ýmsum tímum.
- Valið sér lesefni til gagns og ánægju og komið fram sem sjálfstæður lesandi sem gerir sér grein fyrir gildi þess að lesa.
- Valið og beitt mismunandi aðferðum við lestur.
- Lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar og erlendar bókmenntir og gert sér grein fyrir gildi bókmennta.
- Leitað og aflað sér heimilda úr ýmsum gagnabrunnum og lagt mat á gildi og trúverðugleika ritaðs máls, svo sem fjölmiðla- og margmiðlunarefnis, og tekið gagnrýna afstöðu til þess.
- Lesið 145 - 210 orð á mínútu í lok 10. bekkjar.

Talað mál, hlustun og áhorf

- Flutt mál sitt skýrt og áheyrilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas.

- Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar, einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni.

Málfræði

- Beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og þróun þess.
- Áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra.
- Áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál og að tungumál, þar á meðal íslenska, breytast sífellt, áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, við nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap.
- Valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið, gert sér grein fyrir mikilvægi þess að rækta orðaforðann og nýtt reglur um orðmyndun og einingar orða við ritun.
- Notað fleyg orð, algeng orðtök, málshætti og föst orðasambönd til að auðga mál sitt og gerir sér grein fyrir þýðingu lestrar, ekki síst bókmennta, í þessu skyni.
- Gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli, ábyrgð sinni við að bæta mál sitt og getur nýtt þekkingu sína á íslenskri málfræði við nám í erlendum tungumálum.
- Flett upp í handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðaböngum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna.
- Gert sér grein fyrir mismunandi málnotkun og málsniði eftir efni og tilefni. Áttar sig á staðbundnum, starfstengdum og aldurstengdum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun og þekkir til helstu framburðar mállýska.
- Gert sér grein fyrir eðli góðrar framsagnar og framburðar og nýtt leiðbeiningar um framsögn, svo sem um áherslu, tónfall, hrynjandi og fas og lagað það að viðtakanda og samskiptamiðli á fjölbreyttan hátt, m.a. með leikrænni tjáningu.
- Átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi.
- Nýtt aðferðir sem hann hefur lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þeim miðil sem hentar.

- Nýtt sér fjölmiðla, svo sem útvarp, sjónvarp, kvikmyndir og rafrænt efni, og tekið afstöðu til þess sem þar er birt.

Ritun

- Skrifað skýrt og greinilega og beitt ritvinnslu af öryggi, notað orðabækur og önnur hjálpargögn, gengið frá texta, vísað til heimilda og skráð þær.
- Beitt reglum um réttritun, hefur náð góðu valdi á stafsetningu og gerir sér grein fyrir að rétt stafsetning er virðing við mál, texta og lesanda.
- Skrifað rafrænan texta og tengt texta, mynd og hljóð eftir því sem við á, gerir sér grein fyrir lesanda og miðar samningu við hann.
- Beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar.
- Valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi orðaforða og málsniði við hæfi.
- Tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim í rituðu máli, samið texta frá eigin brjósti og er óhræddur við að beita ríkulegu tungutaki í skapandi ritun.
- Notað helstu aðgerðir við ritvinnslu, valið viðeigandi heimildir, vísað til þeirra og sett í heimildaskrá svo sem reglur kveða á um.

Kennslufyrirkomulag

Áherslur í kennslu

- Heimalestur daglega í 25 mínútur.
Foreldri/forráðamaður hlustar og kvittar fyrir.
- Lestrardagbók: Skrifa dagbókarfærslu tvisvar í viku.
- Orðarýni
- Orðaforðavinna
- Málsháttavinna
- Ljóð
- Þrustur
- Kórlestur
- Yndislestur
- Bókarýni
- Leiðarbók í íslensku
- Kjörbókarritgerð
- Bókmenntaritgerð
- Fornsögur og Íslendingaþættir
- Nemendur nota veforðasöfn, orðabækur
- Nemendur fara yfir eigin texta áður en honum er skilað inn
- Kaffihúsafundir – nemendur fara yfir texta hvert hjá öðru áður en skilað er inn
- Orðhlutaleið – þekkinga ritháttarmyndir orða og hugtaka.
- 1000 algengustu orðin lögð fyrir nemendur einu sinni í viku.

Námsefni

- Logar – texta- og verkefnabók í íslensku
- Mér er í mun – bókmenntir fyrir efri bekki grunnskóla
- Englar alheimsins – kjörbók
- Gísla saga Súrssonar – fornbókmenntir
- Orðabækur og orðasöfn
- Ítarefni (málfræði, ljóð, aðrar bókmenntir, kvikmyndir o.fl.)
- Ýmsar smásögur
- Ljóðspegill

Námsmat

- September – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Október – ritunarpróf. Mentor
- Október – lesskilningspróf. Mentor
- Nóvember – orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Janúar – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Janúar – lesskilningspróf. Mentor
- Janúar – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt
- Mars – ritunarpróf. Mentor
- Apríl - orðalykill. Skimunarpróf. Orðaforðapróf. Mentor/Skólagátt
- Apríl – lesskilningspróf. Mentor
- Maí – Lesferill MMS. Lesfimi. Mentor/Skólagátt
- Maí – hlíðarpróf: sjónrænn orðaforði og orðleysupróf. Mentor/Skólagátt

*Umsjónarkennari fer yfir prófið og vinnur úr upplýsingum og skipuleggur
lestrarkennsluna út frá stöðu nemenda.*

Úrræði á unglíngastigi

- Snemmtæk íhlutun
 - Skimanir
 - Eitt skref í einu lestrarþjálfun fyrir þá sem ná ekki lágmarksviðmiði í lesfimi
- Samstarf milli heimilis og skóla
- Námskeið í Álfheimum
- Ráðgjöf frá sérkennara skólans
- Ráðgjöf frá kennsluráðgjöfum Fræðslusviðs Reykjanesbæjar
- Hljóðbækur
- Talgervill-upplestur á texta í tölvu
- Ritun í tölvu/Ipad
- Stuðningur

Skilgreiningar á námsmati

Hraðlestrarpróf

Er lagt fyrir nemendur í 1. – 10. bekk og er einkunn gefin í orðum á mínútu og hvað nemandinn les mörg prósent rétt af textanum.

Reiknireglan er fjöldi rétt lesinna orða á mínútu.

Við útreikninginn er unnið út frá eftirfarandi reglum:

- Ef eitt orð er rangt lesið er allt orðið rangt.
- Ef kennarinn segir orð sem barnið kemur ekki frá sér telst orðið rangt.
- Tekið er tillit til nemenda með framburðargalla og þeirra sem stama.

Markmið hjá hverjum árgangi í lestri

1. bekkur 20-75 orð á mínútu
2. bekkur 40-100 orð á mínútu
3. bekkur 55-120 orð á mínútu
4. bekkur 80-145 orð á mínútu
5. bekkur 90-160 orð á mínútu
6. bekkur 105-175 orð á mínútu
7. bekkur 120-190 orð á mínútu
8. bekkur 130-210 orð á mínútu
9. bekkur 140-210 orð á mínútu
10. bekkur 145-210 orð á mínútu

Lesskilningspróf

Lesskilningspróf meta skilning nemenda á lesnu efni. Allir nemendur í 1-9. bekk fara í lesskilningspróf í desember og maí. Nemendur í 3. – 8. bekk fara í staðlað próf sem heitir Orðarún og er það lagt fyrir í desember og maí.

Stafakönnun

Lögð fyrir nemendur í 1. bekk að hausti og kannar þekkingu þeirra á heiti hljóða og stafa. Einnig prófar það getu nemenda til að greina einstök hljóð í orðum og þekkingu nemandans og færni til að skrifa algeng orð.

Læsi – lesskimun

Skimar lestrarfærni nemenda í 1. bekk. Skimunin er gerð í október hvert ár og er skimunin stöðluð og sýnir samanburðarskýrsla árangur nemandans í hundraðsröðun miðað við jafnaldra. Reiknuð er út staða nemanda miðað við aldur og viðmið prófsins. Miðað er við þrjú aldursbil þ.e. nemendur fæddir í september -desember, janúar - apríl og maí - ágúst. Skimuninni er skipt upp í þrjá hluta, hljóðkerfisvitund, bókstafa- og hljóðþekkingu og málþroska.

Lesferill

Lesferill er heiti á nýju matstæki sem unnið er af læsisteymi Menntamálastofnunar í samstarfi við aðra sérfræðinga stofnunarinnar. Lesferli er ætlað að meta grunnþætti læsis s.s. lesfimi, lesskilning, ritun, orðaforða og málskilning. Ætlunin er að Lesferill spanni frá þriggja til 16 ára aldurs.

Áherslur og kennsluaðferðir

Gagnvirkur lestur

Þegar gagnvirkur lestur er notaður í kennslu vinna nemendur saman, skiptast á hlutverkum og allir eru virkir. Einn les textann upphátt, næsti rifjar upp innihald þess sem lesið var og spyr hvort einhver hugtök þarfnist útskýringa. Þriðji nemandinn spyr svo spurninga um efnið og sá fjórði leitast við að svara þeim.

Hugtakakort

Hugtakakort eru notið til að vinna úr innihaldi bóka á myndrænan hátt. Unnið er út frá ákveðnum lykilhugtökum. Smærri undirhugtök flokkast svo undir þau þannig að þau gefa heildarmynd af innihaldi textans.

Hljóðlestur

Hljóðlestur er þegar nemendur lesa í hljóði. Helstu kostir hljóðlestrar er aukinn skilningur og meiri leshraði en þegar lesið er upphátt.

Nákvæmnislestur

Nákvæmnislestur byggist á því að lesa hvert orð. Hraðinn er mismunandi eftir lesefninu. Mikilvægt er að nemandinn geri sér grein fyrir því hvers vegna hann er að lesa, að hann skoði uppbyggingu textans og leiti að lykilordum sem auðvelda honum skilning. Með nákvæmnislestri þarf lesandinn að túlka og leggja mat á efnið og leshraðinn verður því minni en ella en lesskilningurinn eykst.

Leitarlestur

Leitarlestur er notaður til að finna ákveðnar upplýsingar í texta. Lesandinn rennir augunum yfir textann þar til hann finnur það sem hann leitar að.

Hraðlestur

Markmiðið með því að þjálfa nemendur í hraðlestri er að auka leshraða þeirra í nákvæmnislestri. Hraðlestur byggist á því að nemandinn reynir að lesa enn hraðar en hann er vanur.

Lesskilningsverkefni

Í Háaleitisskóla eru til fjölbreytt lesskilningsverkefni sem nemendur vinna sjálfstætt og henta þau nemendum í 1.-10. bekk.

Lestrarátak

Lestrarátak er tvisvar sinnum á skólaárinu og er hvert átak í tvær vikur í senn.

Fyrirkomulag í foreldraviðtölum

Umsjónarkennari sýnir foreldrum niðurstöður prófa og rætt hvað hægt er að bæta úr ef þess þarf. Umsjónarkennari sýnir lesferil nemandans í lestri. Foreldraviðtölin eru mikilvæg fyrir samstarf heimilis og skóla og einnig að foreldrar vinni í samvinnu með umsjónarkennara þegar kemur að því að bæta námsárangur nemanda.

Verkferlar vegna heimalesturs og heimavinnu

Heimalestur

1. Ef nemandi les ekki heima þrjá daga í röð, þá senda kennarar póst á foreldra og minna á heimalestur.
2. Ef nemandi hefur ekki lesið heima í viku þá hringja kennarar heim og fá útskýringu.
3. Ef nemandi les ekki heima þrátt fyrir áminningu í pósti og símhringingu eru foreldrar boðaðir í viðtal til að finna lausn á vandanum. (Ef foreldrar segja að nemandi fáist ekki til að lesa heima, þá er nemandi boðaður með í viðtalið.)

Óunnin heimavinna

1. Ef nemandi skilar ekki heimavinnu í tvö skipti sendir umsjónarkennari póst á foreldra með ítrekun á heimavinnuskil.
2. Ef ekkert breytist og nemandi skilar ekki heimavinnu í tvö skipti til viðbótar, er hringt heim og fengin skýring á því hvers vegna nemandi vinnur ekki heimavinnu.
3. Ef engin breyting verður þrátt fyrir áminningu í pósti og símtal eru foreldrar boðaðir í viðtal 3-5 dögum eftir símtal til að finna lausn á vandanum. (Ef foreldrar segja að nemandi fáist ekki til að vinna heima, þá er nemandi boðaður með í viðtalið.)

Heimildaskrá

- Aðalnámskrá grunnskóla. *Almennur hluti*. (2011). Reykjavík: Mennta- og menningarmálaráðuneytið.
- Aðalnámskrá grunnskóla. *Greinasvið*. (2013). Reykjavík: Mennta- og menningarmálaráðuneytið.
- Alþingi. (2008). *Lög nr. 91 um grunnskóla*.
- Lesvefurinn. (e.d.). *Foreldrar. Lestur er íþrótt*. Sótt 28. mars 2020 af <https://lesvefurinn.hi.is/node/152>
- Læsisstefna Reykjanesbæjar. (2017). Sótt 28. mars 2020 af https://www.reykjanesbaer.is/static/files/pdf_skjol_allir/rnb-laesisstefna-2017.pdf
- Nanna Kristín Christiansen. (2010). *Skóli og skólaforeldrar. Ný sýn á samstarfið um nemandann*. Reykjavík: Nanna Kristín Christiansen.